

TOEKOMSTPERSPECTIEVEN VOOR KLEINSCHALIGE VERGISTING

De markt voor kleinschalige vergisting kende een sterke ontwikkeling sinds 2012. De combinatie van de eigen energievraag met beschikbare biomassa (verse mest) en voldoende afzetgrond, maken een melkveebedrijf op het eerste gezicht interessanter dan andere landbouwbedrijven. – Jonathan De Mey, Bram De Keulenaere, Véronique De Geest & Erik Meers, Biogas-E

Kleinschalige vergisting gaat vandaag voornamelijk over een niche van kleinschalige vergisters binnen een segment van de intensieve veeteelt, waarbij de *business case* toch sterk verschilt van andere biogasinstallaties. Recent wordt een afremming van de groei waargenomen, vooral door de laagconjunctuur binnen de landbouwsector. Binnen Vlaanderen werken diverse partners hard om de markt voor kleinschalige vergisting verder te ontplooiën.

Deze groeiende trend vanaf 2012 is duidelijk te zien in figuur 1, die het aantal operationele installaties in de loop van jaren 2011-2015 is weergeeft. Indien er zich geen nieuwe markten aanbieden, is op termijn een verdere afvlakking van het aantal installaties te verwachten. Sommige factoren zorgden er wel voor dat 2015 een beter jaar was dan 2014. Zo is er in 2014 een licht uitsteleffect door de tegemoetkoming voor randapparatuur binnen de VLIF-regeling (Vlaams Landbouwinvesteringsfonds) die begin 2015 van kracht werd. Ook de vrijmaking van de melkmarkt, met het verdwijnen van het melkquotum, zal een effect hebben op de verdere evolutie van kleinschalige vergisting binnen de melkveesector.

Marktverbreiding

Indien de kleinschalige vergisting zich in Vlaanderen verder wil ontwikkelen, zal zich een uitbreiding moeten voordoen naar andere deelsectoren binnen de landbouw en het agro-voedingscomplex. Bijna alle installaties op melkveebedrijven maken gebruik van een of meer terugdraaiende tellers (TDT) en hebben zo het voordeel dat de distributiekosten voor elektriciteit gedeeltelijk kunnen worden vermeden. Dergelijk meetsysteem is beperkt tot een netaansluiting voor een elektrisch vermogen van 10 kilowatt (kWe) en overproductie wordt niet

vergoed. Voor melkveebedrijven beek het gebruik van een TDT een goed systeem want die ligt in lijn van de energievraag en beschikbare vergistbare biomassa op deze bedrijven. Ook de administratieve eenvoud is iets wat vele landbouwers kan bekoren. Die blijft dus best ook behouden.

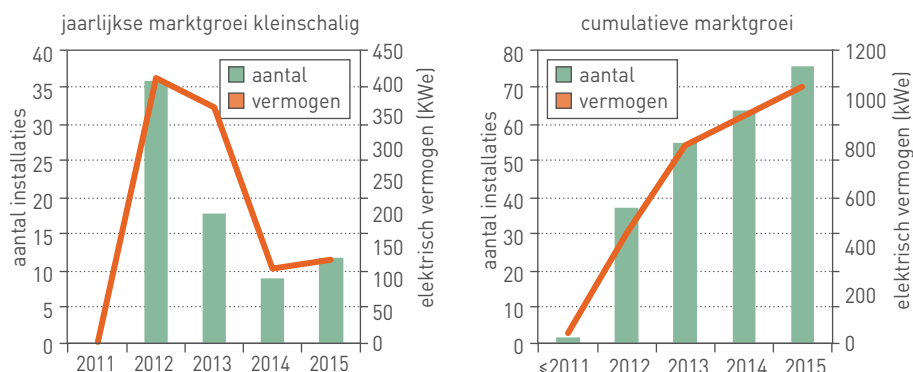
Diverse stakeholders binnen de kleinschalige vergisting gaven aan dat een exploitatie met bedrijfseigen inputstromen tot 5000 ton op jaarbasis en onder de 200 kWe mogelijk moet zijn onder de noemer kleinschalig. De indruk bestaat misschien dat het systeem van de TDT de kleinschalige markt mogelijk begrenst, want tot vandaag is er in Vlaanderen slechts één grotere demo-installatie van 190 kWe in werking. Belangrijk zijn ook de uitdagingen op het gebied van logistiek, processtechniek, biomassakwaliteit en beschikbaarheid gedurende het jaar.

.....
Als kleinschalige vergisting zich verder wil ontwikkelen, is een uitbreiding naar andere deelsectoren nodig.
.....

Invloed van regelgeving

Kleinschalige vergisting is een relatief nieuwe innovatie, waardoor er voor deze technologie nog geen aangepaste wetgeving in voege is. Zeker in het begin was het zoeken hoe en onder welke rubrieken (Vlaem) een installatie moest worden vergund. Dat maatwerk nodig is, bewijzen onze noorderburen. Nederland heeft recent de monomestvergistings tot 25.000 ton onder voorwaarden ontheven van de omgevingsvergunningplicht. Een *green deal* tussen industrie en overheid lag aan de basis aan deze administratieve vereenvoudiging.

Sinds juli 2015 is een prosumentarief ingesteld voor de netgebruikers, die naast elektriciteitsafname van het net ook elektriciteit produceren en op het net zetten via een TDT. Deze maatregel is er vooral gekomen om de kosten die gepaard gaan met ongelijktijdigheid (productie en consumptie die niet op elkaar zijn afgestemd) van de zonnepanelen te kunnen bekostigen, maar deze heffing geldt eveneens voor de kleinschalige vergisters. Het huidige prosumentarief is tijdelijk, want de Vlaamse energiemarktregulator (VREG) moet de tarifieringsmethode en de geldende tarieven voor netgebruik tegen 2017 grondig

Figuur 1 Marktgroei van kleinschalige vergisting in Vlaanderen in 2015 - Bron: Biogas-E

Kleinschalige vergisting is een relatief nieuwe innovatie, waardoor er voor deze technologie nog geen aangepaste wetgeving in voege is.

herzien. Een aanpassing van deze tarifiering biedt misschien perspectieven voor de ontwikkeling van nieuwe projecten tot 200 kWe, vooral als de meerwaarde voor het elektriciteitsnet van een stabiel draaiende (biogas)wkk in de tarieven gunstig gewaardeerd wordt. Andere regelgevende aspecten hebben ook een invloed voor de ontwikkeling van kleinschalige vergisting in Vlaanderen. Binnen het Arborproject werd duidelijk aangegeven dat de afvalwetgeving belangrijke kosten met zich meebrengt voor kleinschalige vergisting van keukenafval op restaurantniveau. Het project GR3 kwam tot gelijkaardige conclusies voor toepassing van kleinschalige vergisting op basis van beheermaaisels uit natuur- of bermbeheer. De gevolgen van het afvalstatuut van bepaalde biomassa

zorgen vaak voor een afremming van initiatieven ter zake.

Meerdere fronten

Het onderzoek en de projectwerking staan niet stil en diverse spelers doen actief aan marktverbreding voor kleinschalige vergisting. Praktijkcentra zoals Inagro en de Hooibeekhoeve trekken volop de kaart van kleinschalige vergisting. Verder loopt er al enkele jaren een demonstratieproject op de site van Ivaco in Gistel, waardoor nieuwe inzichten op de rentabiliteit en procesregeling van kleinschalige vergisting worden verworven.

Het Innovatiesteunpunt wil binnen het BioEnergyFarm II-project (www.bioenergyfarm.eu) de landbouwbedrijven in Vlaanderen verder screenen naar busi-

nessopportunities. Het Biogas3-project (www.biogas3.eu) heeft zich daarentegen toegespitst op begeleiding en training binnen de bredere agro-voedingssector. Jammer genoeg ontbreekt binnen het consortium een Belgische (Vlaamse) partner en is het vooralsnog onduidelijk of bekomen cases en resultaten goed vertaalbaar zullen zijn naar Vlaanderen. Beide projecten stellen een instrumentarium ter beschikking om de haalbaarheid van individuele projecten in te schatten en bundelen een schat aan informatie. Deze bedrijfsgeoriënteerde benadering is volgens Biogas-E niet sluitend om in de toekomst kleinschalige vergisting in Vlaanderen uit te bouwen. Een data-gerichte en/of modelmatige aanpak op sectorniveau is sterk aangeraden om de inspanningen geleverd op het werkkterrein gericht te sturen en complementeren. Alleen door in te zetten op meerdere fronten zal de kleinschalige vergisting als technologie optimaal kunnen worden ingezet en zal haar bijdrage tot de klimaatdoelstellingen worden gemaximaliseerd. ■

[Meer informatie over kleinschalige vergisting vind je onder meer in de brochure 'Kleinschalige Vergisting - Praktijkvoorbeelden uit binnen- en buitenland' die je kan raadplegen via \[www.biogas-e.be\]\(http://www.biogas-e.be\) > Rapporten en brochures of via \[www.inagro.be\]\(http://www.inagro.be\) > Energie en groene grondstoffen.](#)